

*Нестерчук Л. П.,**старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПИТАННЯ РЕГУЛЮВАННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА УКРАЇНИ

Анотація. В статті досліджено адвокатську таємницю як одну з основних інститутів адвокатури, його поняття, змісту, загальних характеристик та міжнародно-правових стандартів захисту, що дозволило зробити низку висновків, пропозицій і рекомендацій. Адвокатська таємниця була і залишається до всього ж ще і гострою етичною проблемою, що, зокрема, пов'язано з вирішенням питання про те, чи носить вимога дотримання адвокатської таємниці абсолютний характер.

В статті зазначається про розвиток суспільства, де швидко змінює ту чи іншу галузь наукових знань. Це, зокрема, стосується і юридичної науки. Інститут адвокатури сьогодні знаходиться в полі зору української і європейської юриспруденції. В юридичній літературі питання адвокатської таємниці займають почесне місце. Адвокатська таємниця не тільки визначає права і обов'язки учасників процесуальної діяльності, але має глибокий морально-етичний зміст. Динамічна зміна законодавства стосується понять «адвокатська таємниця» та «інформація, що становить адвокатську таємницю». Актуальним постає питання міжнародно-правових стандартів захисту адвокатської таємниці та їх реалізація в Україні.

Метою дослідження у статті стало комплексне вивчення міжнародно-правових стандартів захисту адвокатської діяльності. Адвокатська таємниця – це будь-яка інформація, що стала відома адвокату та його колегам. Вбачається, що вимога дотримання адвокатської таємниці є відносно-абсолютною.

Адвокатська таємниця є різновидом професійної (службової) таємниці, яка забезпечує конфіденційність. Обов'язок щодо збереження адвокатської таємниці лежить на адвокаті з моменту звернення до нього за тією чи іншою юридичною допомогою

Термін зберігання інформації, що становить адвокатську таємницю є безстроковим, окрім оприлюднення її самим довірительом. Адвокат не повинен бути суддею при оцінці відомостей. Будь-яка отримана від довірителя інформація, стосується вона самого довірителя, членів його сім'ї, друзів, знайомих або сторонніх осіб, відноситься до адвокатської таємниці.

У статті зазначено, що Європейський суд з прав людини у своїх рішеннях виклав основні засади гарантій адвокатської таємниці у кримінальному процесі, які є визнаними стандартами у Європейському Союзі.

Зроблено висновок, що адвокатська таємниця не завжди є професійною, оскільки вона може бути довірена і іншим особам.

Ключові слова: адвокат, адвокатська діяльність, Європейський суд, Загальний кодекс правил для адвокатів, адвокатська таємниця, міжнародні європейські стандарти

Постановка проблеми. Врегульована нормами права адвокатська таємниця не тільки визначає права і обов'язки учас-

ників процесуальної діяльності, але має глибоке морально-етичний зміст, що робить її одним з найважливіших принципів адвокатської діяльності. Інтерес до цієї проблеми посилюється в зв'язку з почастищенням випадків втручання в адвокатську таємницю з боку органів державної влади, що передбачає оптимізацію законодавства і вироблення способів реагування на зазначені дії, а також викликає необхідність доктринального аналізу відповідальності осіб, які здійснюють таке втручання. Динамічна зміна українського законодавства на деяких підставах міжнародних європейських стандартів внесла свої корективи до тих чи інших положень, що безпосередньо і дотично стосуються понять «адвокатська таємниця» та «інформація, що становить адвокатську таємницю».

Отже актуальним постає питання запровадження міжнародно-правових стандартів забезпечення адвокатської таємниці та їх реалізація в Україні.

Стан дослідження. Окремі дискусійні питання адвокатської таємниці та у регулюванні адвокатської таємниці країн Європейського Союзу та України були предметом уваги дослідження у працях правознавців Н.М. Бакаєвої, А.М. Бірюкової, Т.В. Варфоломєєвої, Т.Б. Вільчик, І.В. Голованя, Є.О. Колдова, Погорецького М.А., Погорецького М.М., Попелюшка, С.Л. Савицької, О.Д. Святоцького, О.Г. Яновської та інші. Водночас, віддаючи належне напрацюванню цих вчених, скористаємось їх розробками і використаємо їх здобутки для опрацювання ще багатьох питань, що у цій галузі досі є дискусійними.

Метою дослідження є особливо актуальні питання адвокатської таємниці, що стоїть сьогодні досить проблемно, це комплексне вивчення міжнародно-правових стандартів збереження та захисту адвокатської таємниці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зазначені у Конституції України положення ст. 59 Конституції України наголошують на тому, що кожний наділений правом на професійну правничу допомогу. Відповідне здійснення правничої допомоги є однією з головних гарантій дотримання та здійснення прав та свобод громадян, що певним чином затверджує прояв принципу верховенства права та утворення правової держави. Як відомо, одним з важелів ефективного надання правової допомоги є адвокатська таємниця. Забезпечення здійснення адвокатської таємниці не допускає невілювання принципу змагальності сторін у судовому процесі, а адвокат не перетворюється на звичайного консультанта, позбавляє особу яка звернулася за юридичною допомогою, надає можливості всебічно відстоювати свої права та інтереси. Якщо звернутися до контексту євроінтеграційних процесів, тоді вбачається проблематика та її актуальність регулювання адвокатської таємниці з позицій нормативності, а саме закріплення та наближення

українського законодавства до законодавчих стандартів Європейського Союзу.

Висвітлена проблематика має в собі містити розгляд визначення. Згідно до положень ст. 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», адвокатською таємницею має бути інформація, яка стала відома адвокату, або помічнику адвоката, або особі, яка проходить стажування під його керівництвом. Також інформацією, яка містить у собі ознаки адвокатської таємниці, можуть володіти «особа, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт (особа, якій відмовлено в укладенні договору про надання правової допомоги з передбачених цим Законом підстав) звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності» (ст.22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»).

А.М.Тітов, досліджуючи поняття адвокатської таємниці, зазначає її як умову, що є необхідною для існування інституту адвокатури й процесуальну гарантію повноти, об'єктивності та принципу змагальності сторін судового процесу. Виходить, що саме держава забезпечує реалізацію інституту адвокатської таємниці. У разі порушення адвокатської таємниці виявляє, що система правосуддя дає певні збої і тоді виникає право громадян на захист у суді [1, с. 34].

Якщо звернутися до Загального кодексу правил для адвокатів країн Європейського співтовариства, то можна побачити, що ним визначено конфіденційність як фундаментальне право та обов'язок адвоката. Положення 2.3.2. даного документа також покладає на «адвоката обов'язок зберігати в таємниці як відомості, одержані ним від клієнта, так інформацію про клієнта, отриману ним у процесі надання послуг клієнту, причому дія строків давності не поширюється на даний обов'язок» [2].

Наступним актом європейського права, щодо дотримання адвокатської таємниці слід назвати Рекомендацію №о R (2000) 21 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи про свободу професійної діяльності адвокатів, яка в п. 6 принципу I, регламентує положення, згідно якого: «державі слід вжити всіх необхідних заходів для забезпечення додержання конфіденційності відносин між адвокатом і його клієнтом. Винятки з цього принципу можуть бути у разі їх сумісності з принципом верховенства права». Таким чином «на адвокатів покладається обов'язок зберігати професійну таємницю відповідно до національних законів, підзаконних актів і професійних стандартів. Будь-яке порушення професійної таємниці без згоди клієнта має підлягати належним санкціям (п. 2 принципу III)» [3].

Є.О.Колдов розмірковуючи на тему порушення адвокатської таємниці, зазначає: «Незважаючи на відносно детальне нормативне регулювання питань, пов'язаних з адвокатською таємницею, під час практичної реалізації окреслених положень і у вітчизняній, і в європейській правових системах виникає чимало дискусійних та проблемних моментів, що потребують належного розв'язання за допомогою правотворчих та правозастосовчих механізмів» [4, с. 848].

Так, прискіпливої уваги набуває питання щодо «гарантій збереження адвокатської таємниці» у разі проведення обшуків на робочих місцях адвокатів. Згідно з п. 2 ч. 2 ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [5]. У той

же час Є.О.Колдов зазначає: «у разі проведення обшуку чи огляду житлового приміщення, іншого володіння адвоката, приміщень, де він працює, здійснює адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката завжди присутній представник ради адвокатів регіону» [4 с.848]. Службова особа, що здійснює визначену слідчу дію чи застосовує забезпечення кримінального провадження, своєчасно повідомляє про це раду адвокатів регіону, а також про місце проведення процесуальної дії. Як справедливо зазначає Т. Вільчик: «Для забезпечення участі службової особи чинний Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» не регламентує порядок такого повідомлення, а лише покладає обов'язок здійснити таке повідомлення завчасно на уповноважену особу державного органу» [6, с. 73]. Т.Вільчик стверджує, що «критерії «завчасності» не регламентовано в жодному нормативному документі, дана ситуація на практиці відкриває широкі можливості для зловживань з боку і правоохоронних органів, особливо з врахуванням положення п. 4 ч. 2 ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», відповідно до якого, неявка представника ради адвокатів регіону за умови завчасного повідомлення ради адвокатів регіону не перешкоджає проведенню відповідної процесуальної дії. ситуацію, що склалась у зв'язку з викладеним вище слід вважати вкрай незадовільною» [6, с. 74].

Деякі моменти з проведення слідчих дій, наприклад, з приводу обшуків в офісі адвоката мають бути «регламентовані українським законодавством та виключати» [4, с. 846] всі можливі зловживання. Європейський суд (далі –ЄСПЛ) з прав людини у справі Андре та інші проти Франції вказує на те, що під час, коли здійснюються відповідні слідчі дії та процесуальні дії, мають бути присутніми спостерігачі, які є незалежними. Це необхідно, аби було забезпечення вимог чинного закону. За тих обставин, щоб матеріали, які вилучені під час обшуку не містили в собі інформацію, що визначає адвокатську таємницю, «ЄСПЛ у справі Стефанов проти Болгарії висловив позицію, відповідно до якої відсутність у поняттях, що залучаються до проведення обшуку у приміщенні здійснення адвокатської діяльності, юридичної обізнаності виключає можливість ефективного захисту від надмірного втручання правоохоронних органів, що може потягнути за собою необґрунтоване вилучення матеріалів, що містять адвокатську таємницю», визначає Є.О. Колдов [4, с. 849].

Такого самого висновку ЄСПЛ дійшов і у справі Головань проти України, в п. 64 зазначеного рішення вказано про відсутність в Кримінальному процесуальному кодексі України (далі –КПК) та Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», що регулює діяльність адвокатури, вимог до поняттях, які є присутніми під час проведення обшуку у місті, де працює адвокат. І тоді ліквідується гарантії невтручання в адвокатську таємницю з боку органів, що здійснюють слідчі дії. Т.Вільчик у цьому разі висловлює пропозицію щодо внесення змін до чинного законодавства і пропонує встановити чіткі вимоги до осіб, які задіюються в зазначених слідчих діях [13, с. 39]. «При цьому, однак, – зазначає Є.О. Колдов, – дане положення продовжує залишатися дискусійним, оскільки практична його реалізація може ускладнюватися необхідністю оперативного проведення слідчих дій та конкретизацією вимог, яким повинні відповідати поняття, в зазначеному випадку постає також питання ведення списку чи реєстру даних громадян, таким чином, мусимо кон-

статувати: особливі вимоги щодо особи понятих під час проведення слідчої дії – обшуку робочого місця (приміщення) адвоката в чинному українському законодавстві відсутні, практика ЄСПЛ визначає необхідність встановлення подібних вимог, а залучення понятих, що не мають відповідної кваліфікації й не можуть попередити неправомірне вилучення працівниками правоохоронних органів матеріалів, що володіють ознаками адвокатської таємниці, розцінюється судом як порушення норм ст. 8 та 13 Європейської Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини» [4, с. 849].

З цього приводу слід зазначити думку ЄСПЛ, Суд освітлює питання з обґрунтованої необхідності проведення слідчих дій та їхніх підстав. Наприклад, справа Німітц проти Німеччини, Головань проти України, Ксав'є Да Сілвера проти Франції. По цих справах Суд підтримує позицію, де підґрунтям дозволу на обшук є належні підозри, які оформлені обґрунтовано, точно і з певними подробицями. Співатори Погорецький М.А та Погорецький М.М. сходяться у думці, що «...особливого значення ЄСПЛ надає обґрунтованості підстав для проведення обшуку у адвокатів, оскільки це, окрім інших основоположних прав та свобод людини, закріплених в Конвенції, пов'язано також з гарантіями адвокатської таємниці та правосуддям. ЄСПЛ у низці своїх рішень неодноразово вказував, що переслідування й залякування представників юридичної професії торкаються самого серця конвенційної системи» [7, с. 77].

Отже, проведення обшуків житла чи приміщення здійснення адвокатської діяльності має бути предметом контролю у державі та суспільстві. Саме тому у справі Німітц проти Німеччини ЄСПЛ визначив та визнав, що проведення обшуку на робочому місці або в приміщенні, що є житлом адвоката, за необмеженим і неуточненим ордером (а саме, про предмет його здійснення), є порушенням норм ст. 8 Конвенції. Положення ст.8 Конвенції знайшли своє врегулювання в п. 3 ч. 1 ст. 23 національного Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», за яким «проведення стосовно адвоката оперативно-розшукових заходів чи слідчих дій, що можуть проводитися виключно з дозволу суду, здійснюється на підставі судового рішення, ухваленого за клопотанням Генерального прокурора, його заступників, прокурора Автономної Республіки Крим, області, міста Києва та міста Севастополя» [5].

Низка вимог щодо обшуку за клопотанням посадової особи (наприклад, щодо ознак речей тощо, які у зв'язку із вчиненням злочину, планується відшукати) є, передбаченою ст. 234 КПК України загальною процесуальною гарантією. За положенням ч.2 ст.235 КПК України передбачено, що обов'язком слідчого судді має бути в ухвалі визначено всі відомі відомості про речі та документи, за ради яких проводиться обшук [9]. Але на практиці, навіть, детальне правове закріплення цього положення не дає гарантії його достеменною реалізації.

Досліджуючи питання у разі можливості розголошення адвокатської таємниці наукове товариство та законодавець припускаються дискусій відносно питань щодо того як співвідносяться приватні та публічні інтереси і звертають увагу на положення ч. 6 та ч.7 ст. 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Законодавець у 2014 році вніс у ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» положення норми згідно з якою Подання адвокатом у встановленому порядку та у випадках, передбачених Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних зло-

чинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», інформації до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, та держателю Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань не є порушенням адвокатської таємниці» [13]. Таким чином, Л.Г. Процько вважає, що адвокат, який надав таку інформацію не може нести будь-яку юридичну відповідальності, навіть у разі завдання шкоди будь-кому (тим більше актуально під час воєнного стану та ведення бойових дій в Україні) [10, с. 23].

За нормою п. 7 ч. 2 ст. 5 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [11], щодо самозайнятих адвокатів, адвокатські бюро та адвокатські об'єднання віднесено до категорії спеціально визначених суб'єктів первинного фінансового моніторингу і така практика визнана світової спільнотою, а також відповідає вимогам FATF (Міжнародна група з протидії відмиванню брудних грошей) – міжурядової організації. Основною ціллю діяльності цієї організації є, визначає Є.О. Колдов, «розробка світових стандартів протидії відмиванню коштів, одержаних злочинним шляхом та фінансуванню тероризму» [4, 849]. В.Нор надає висновки: «Незважаючи на суспільно необхідний характер боротьби з відмиванням коштів, одержаних злочинним шляхом, необхідним є й захист приватних інтересів осіб, що звертаються за правовою допомогою, так, законодавством деяких європейських держав передбачені певні обмеження зазначеної діяльності, спрямовані на забезпечення дотримання адвокатської таємниці», зазначає» [14, с. 16].

Розглянемо міжнародну практику у звітуванні адвокатів у цій сфері. Адвокати Франції стосовно надання відомостей (що складають адвокатську таємницю) звітують саме перед органами адвокатського самоврядування, а не перед уповноваженими державного органу. Вважаю такий підхід доцільним, тому що останнє, на мій погляд, є пережитком тоталітаризму. Вважаю за необхідне позбутися цього положення у зазначеній нормі Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» і розробити норму, враховуючи практику Франції, за якою адвокат у такому випадку має звітувати перед адвокатським самоврядуванням. Паралельно подібну норму необхідно ввести в Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Таким чином підвищиться ефективність збереження адвокатської таємниці адвокатами України.

Висновки. Виходячи з вищезазначеного, необхідно на підставі проаналізованого матеріалу зробити відповідні висновки. Слід зазначити, що національне чинне законодавство регулює питання організації та діяльності інституту адвокатури в Україні, а також з забезпечення дотримання адвокатської таємниці. Однак слід відмітити та погодитись з Є.О.Колдовим що «чинна нормативно-правова база має багато прогалин та проблемних моментів, що не дозволяють

говорити про належне забезпечення таємниці захисту, враховуючи євроінтеграційні тенденції та потребу і в удосконаленні правового регулювання даної сфери необхідно внести численні зміни та поправки до профільного закону та пов'язаних нормативно-правових актів з урахуванням практики Європейського суду з прав людини, рекомендацій Комітету міністрів ради Європи та діючої нормативної бази держав-членів Європейського Союзу» [4, с. 850].

Також слід проголосити, що необхідно спромогтись законодавцю вирішити питання статусу та місця поняттях, які залучають згідно кримінального процесу проведення обшуку робочого місця або житла КПК України. Погоджуємо з Є.О. Колдовим, який зазначає, що необхідно вирішити питання «відносно обґрунтованості призначення подібних слідчо-оперативних дій, щодо надання додаткових гарантій при реалізації вимог законодавства щодо протидії відмиванню коштів, здобутих злочинним шляхом» [4, с. 850].

І тільки з вирішенням законодавчим органом України не врегульованих питань можливо буде говорити про повноправне існування ефективного застосування в Україні принципу захисту прав людини інститутом адвокатури.

Література:

- Тітов А.М. *Адвокатська таємниця: питання теорії і практики. Адвокат: Загальнодерж. період. вид.* 2007. № 11-12. С. 34-35.
 - Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського співтовариства. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_343#Тех
 - Рекомендація № R (2000) 21 Комітету Міністрів державам-членам про свободу професійної діяльності адвокатів, ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи на 727 засіданні заступників міністрів 25 жовтня 2000 року URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/R_2000_21_2000_10_25.pdfGG
 - Колдов Є.О. *Адвокатська таємниця: дискусійні питання у регулюванні країн європейського Союзу та України. Молодий вчений.* № 11 (63). листопад, 2018 р. С. 848-850.
 - Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2013, № 27, ст. 282.
 - Вільчик Т. Інформаційна безпека адвокатської діяльності. *Адвокатура України: сучасний стан та перспективи розвитку: матеріали III Міжнар. наук. практ. конф. (м. Харків, 16 груд. 2021 р.) / редкол.: Вільчик Тетяна (голова), Ковальова Яна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого [та ін.]. Харків: Право, 2021. 436 с. С. 71-79.*
 - Погорецький М.А., Погорецький М.М. Гарантії адвокатської таємниці у рішеннях Європейського суду з прав людини та їх імплементації ний вплив на кримінальне процесуальне законодавство України і правозастосовну практику. *Вісник кримінального судочинства.* 2016. № 3. С. 77-87.
 - Мельниченко Р.Г. Коммерческие аспекты деятельности адвоката. *Закон и бизнес.* 2009. № 4. С. 78-81.
 - Європейської Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини. URL: https://www.echr.coe.int/documents/convention_ukr.pdf
 - Процько Г.Л. Особливості участі у справі адвоката за призначенням органів дізнання та досудового слідства. *Міліція України. Часопис міністерства внутрішніх справ України.* 2011. № 1/2. С. 29-30.
 - Кримінальний кодекс України: від 13 квітня 2012 року № 4651-VI *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст. 88.
 - Чебаненко А. *Адвокатська таємниця: проблеми дотримання під час розгляду справ за позовами на рішення КДК. Вісник Націо-*
- нальної асоціації адвокатів України: Офіційний бюлетень асоціації адвокатів України.* 2015. № 2. С. 21-25.
- Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6 грудня 2019 року № 361-IX. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2020, № 25, ст. 171.
 - Нор В. *Адвокат як єдиний суб'єкт надання правничої допомоги у судовому провадженні: міжнародний досвід вітчизняні законодавчі новели. Право України. Юридичний журнал.* 2006. № 12. С. 9-18.
 - Вільчик Т.Б. Гарантії дотримання принципу конфіденційності в адвокатській діяльності (порівняльний аналіз законодавства Європейського союзу та України). *Юрист України.* 2015. № 3-4. С. 34-40.
- Nesterchuk L. The issue of regulation of lawyer secrecy in the countries of the European Union and Ukraine**
- Summary.** The article examines lawyer's secrecy as one of the main institutions of advocacy, its concept, content, general characteristics and international legal standards of protection, made it possible to draw a number of conclusions, proposals and recommendations. Lawyer secrecy was and still remains an acute ethical problem, which, in particular, is connected with the solution of the question of whether the requirement to observe lawyer secrecy is absolute.
- The article mentions the development of society, where this or that field of scientific knowledge is rapidly changing. This, in particular, applies to legal science. The Institute of Advocacy today is in the field of view of Ukrainian and European jurisprudence. In the legal literature, the issue of attorney confidentiality occupies an honorable place. Lawyer's secrecy not only determines the rights and obligations of the participants in the procedural activity, but also has a deep moral and ethical meaning. A dynamic change in the legislation concerns the concepts of "lawyer's secret" and "information constituting a lawyer's secret". The issue of international legal standards for the protection of attorney confidentiality and their implementation in Ukraine is becoming relevant.
- The purpose of the research in the article was a comprehensive study of international legal standards for the protection of advocacy. Lawyer's secret is any information that became known to the lawyer and his colleagues. It can be seen that the requirement to observe lawyer's secrecy is relative-absolute.
- Attorney secrecy is a type of professional (official) secrecy that ensures confidentiality. The obligation to preserve the lawyer's secret rests with the lawyer from the moment of turning to him for one or another legal aid
- The term of storage of information constituting attorney's secret is indefinite, except for its disclosure by the client himself. A lawyer should not be a judge when evaluating information. Any information received from the principal, whether it concerns the principal himself, members of his family, friends, acquaintances or third parties, is considered a lawyer's secret.
- The article states that the European Court of Human Rights in its decisions laid down the basic principles of guarantees of lawyer confidentiality in criminal proceedings, which are recognized standards in the European Union.
- It was concluded that attorney confidentiality is not always professional, as it can be entrusted to other persons.
- Key words:** lawyer, lawyer activity, European Court, General Code of Rules for lawyers, lawyer's secrecy, international European standards.